

UCHWAŁA NR 218/2020
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 18 sierpnia 2020 r.

w sprawie sprawozdania finansowego Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Lewica Razem
– Partia Razem, Unia Pracy, RSS z wyborów do Parlamentu Europejskiego
przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504)

postanawia

odrzuć sprawozdanie finansowe Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Lewica Razem – Partia Razem, Unia Pracy, RSS o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach do Parlamentu Europejskiego, przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r., **z powodu** naruszenia art. 132 § 2 Kodeksu wyborczego.

Uzasadnienie

Koalicyjny Komitet Wyborczy Lewica Razem – Partia Razem, Unia Pracy, RSS przedłożył Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie finansowe z zachowaniem terminu określonego w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego. Sprawozdanie sporządzone zostało zgodnie ze wzorem, określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 września 2011 r. w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1566). Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą, zawierające opinię na temat sprawozdania finansowego Komitetu.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 144 § 7 Kodeksu wyborczego, nie zgłosił Państwowej Komisji Wyborczej zastrzeżeń do sprawozdania finansowego tego Komitetu.

W wyniku badania sprawozdania finansowego, dołączonych do niego dokumentów, sprawozdania biegłego rewidenta oraz wyjaśnień złożonych przez

pełnomocnika finansowego Komitetu, Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, co następuje.

Koalicyjny Komitet Wyborczy Lewica Razem – Partia Razem, Unia Pracy, RSS wykazał w sprawozdaniu, że w okresie sprawozdawczym pozyskał przychody/wpływy w kwocie 931 000,00 zł. Środki te pochodziły w całości z wpłat dokonanych przelewami z rachunków bankowych Funduszy Wyborczych Partii Razem (781 000,00 zł) i Partii Unia Pracy (150 000,00 zł). Zostały one zatem pozyskane zgodnie z art. 132 § 2 i z art. 134 § 5 Kodeksu wyborczego.

Środki pozyskane przez Koalicyjny Komitet Wyborczy Lewica Razem – Partia Razem, Unia Pracy, RSS gromadzone były, zgodnie z art. 134 § 1 Kodeksu wyborczego, na jednym rachunku bankowym Komitetu. Rachunek ten otwarty został w Banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie (nr rach. 91 1020 1026 0000 1802 0384 0295). Do umowy rachunku bankowego wprowadzone zostały zastrzeżenia wskazane w art. 134 § 6 Kodeksu wyborczego.

Wydatki lub koszty wykazane zostały przez Komitet w sprawozdaniu w kwocie 922 940,63 zł i zostały przeznaczone na sfinansowanie:

- kosztów administracyjnych w kwocie 2 049,09 zł, w tym kosztów wynajmu powierzchni biurowej wraz z kosztami energii elektrycznej (588,30 zł), kosztów telekomunikacyjnych (120,00 zł), kosztów utworzenia i utrzymania strony internetowej komitetu (1 340,79 zł);
- usług obcych w kwocie 812 839,60 zł, w tym: korzystanie ze środków masowego przekazu i nośników plakatów (491 677,99 zł), wykonanie materiałów wyborczych, w tym prace koncepcyjne i prace projektowe (178 336,18 zł), koszty spotkań wyborczych (79 394,37 zł), koszty podróży i noclegów (61 151,67 zł), pozostałe koszty poniesione na usługi obce (2 279,39 zł);
- kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne: 2 609,02 zł;
- pozostałych wydatków (wykazanych w odpowiednim zestawieniu obrotów i sald konta, przeznaczonych na cele związane z wyborami): 105 442,92 zł.

Jak wynika z badania sprawozdania finansowego Komitetu oraz dokumentów finansowych dołączonych do tego sprawozdania, wykazane w sprawozdaniu wydatki Komitetu zostały przeznaczone, zgodnie z art. 129 § 1 Kodeksu wyborczego, na cele związane z wyborami.

Wydatki Komitetu nie przekroczyły limitu określonego zgodnie z art. 135 w związku z art. 337 Kodeksu wyborczego. Nie przekroczyły one także limitu wydatków

na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy, określonego zgodnie z art. 136 Kodeksu wyborczego.

Koalicyjny Komitet Wyborczy Lewica Razem – Partia Razem, Unia Pracy, RSS wykazał w sprawozdaniu, że uzyskał nadwyżkę pozyskanych środków na cele kampanii nad poniesionymi wydatkami w kwocie 8 059,37 zł, którą, zgodnie z art. 138 § 2 Kodeksu wyborczego, zobowiązany jest przekazać na fundusze wyborcze partii wchodzących w skład koalicji wyborczej w proporcji ustalonej w umowie koalicyjnej (tj. 75% – Partia Razem, 20% – Unia Pracy, 5% – Ruch Sprawiedliwości Społecznej). O przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy informuje Państwową Komisję Wyborczą w terminie 7 dni od dnia jej przekazania.

Jednocześnie jednak Komitet poinformował w załączonym do sprawozdania „wykazie należności”, że od dwóch podmiotów przysługują mu należności w łącznej kwocie 3 842,68 zł. Do sprawozdania Komitetu nie zostały załączone dokumenty potwierdzające odzyskanie tych środków przez Komitet. Komitet nie udzielił również Państwowej Komisji Wyborczej odpowiedzi na jej pytanie z dnia 23 stycznia 2020 r. w części dotyczącej właśnie odzyskania tych należności, czy też działań podjętych w celu ich odzyskania. W związku z tym, zachodzi domniemanie, że Komitet wydatkował środki w łącznej kwocie 3 842,68 zł na cele niezwiązane z wyborami, tj. z naruszeniem art. 129 § 1 Kodeksu wyborczego. Skoro bowiem Komitet dokonał płatności na rzecz danych podmiotów za niewykonane przez nie usługi, lub zapłacone przez Komitet środki przekraczały wartość wykonanych przez te podmioty prac, czy też płatności tych Komitet dokonał przez pomyłkę, zobowiązany był do odzyskania tych środków, a co najmniej do podjęcia działań mających na celu ich odzyskanie. Jak wynika z dokumentacji finansowej oraz ze sprawozdania biegłego rewidenta na temat sprawozdania finansowego Komitetu, Komitet sam miał świadomość potrzeby podjęcia takich działań, albowiem należności te wliczył do wysokości uzyskanej nadwyżki wykazanej w sprawozdaniu. Brak działań mających na celu odzyskanie tych należności świadczy o tym, że wydatkowanie tych środków przez Komitet było bezcelowe.

Jak wynika z postanowienia Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2012 r., sygn. akt III SW 8/12, Państwowa Komisja Wyborcza ma prawo oprzeć swoją uchwałę na domniemaniu uprawniającym przyjęcie założenia, zgodnie z którym doszło do finansowania działalności komitetu z naruszeniem obowiązujących przepisów. Jak stwierdził zaś Sąd Najwyższy w postanowieniu z 22 września 2008 r., sygn. akt III SW 7/08 (dotyczącym co prawda partii politycznych, jednak mogącym mieć

zastosowanie także do podnoszonych wyżej kwestii), brak wyjaśnienia niezgodności finansowych rodzi domniemanie faktyczne dokonania naruszeń i pozwala na odrzucenie sprawozdania. Sąd Najwyższy wskazał również, że ów brak wyjaśnienia zachodzi nie tylko w sytuacji nieudzielenia w ogóle odpowiedzi na zadane pytanie, ale nawet wówczas, gdy odpowiedź została wprawdzie udzielona, jednakże jej treść nie wnosi nic nowego do stanu faktycznego ustalonego wcześniej w trakcie badania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2008 r., sygn. akt III SW 10/08).

W związku jednak z tym, że środki finansowe wydatkowane z naruszeniem art. 129 ust. 1 Kodeksu wyborczego (3 842,68 zł) nie przekraczają 1% ogólnej kwoty przychodów Komitetu, tj. kwoty 9 310,00 zł, zgodnie z art. 144 § 1 pkt 2 tego Kodeksu, naruszenie to nie skutkuje odrzuceniem sprawozdania finansowego Komitetu.

Ponadto Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że część gospodarki finansowej Komitetu prowadzona była w formie gotówkowej z zaliczek pobieranych wcześniej od Komitetu przez osoby fizyczne, a następnie rozliczanych przez nie. Jednak w przypadku rozliczenia zaliczki pobranej w dniu 04.04.2019 r. w kwocie łącznej 350,00 zł dołączone zostały: faktura 21/H/3/2019 z dnia 23.03.2019 r. potwierdzająca dokonanie usługi noclegowej oraz płatności gotówkowej za nią w tym samym dniu, tj. 23.03.2019 r. na łączną kwotę 70,00 zł; faktura 032/03/2019/SSM/L z dnia 21.03.2019 r. potwierdzająca dokonanie usługi noclegowej oraz płatności gotówkowej za nią w tym samym dniu, tj. 21.03.2019 r. na łączną kwotę 185,00 zł, a zatem przed dniem pobrania zaliczki. Taka sama sytuacja miała miejsce w przypadku rozliczenia zaliczki pobranej w dniu 11.04.2019 r. w kwocie łącznej 350,00 zł, do rozliczenia której dołączone zostały między innymi dwa bilety zakupione i opłacone gotówką, w kwocie łącznej 59,80 zł, w dniu 10.04.2019 r., a zatem także przed pobraniem zaliczki. Do rozliczenia zaliczki pobranej w dniu 20.05.2019 r. w kwocie łącznej 2 000,00 zł dołączone zostało natomiast między innymi rozliczenie przejazdu taksówką (Glob TAXI) z dnia 16.05.2019 r. i opłacone w kwocie 17,00 zł, w dniu 16.05.2019 r., a zatem także przed pobraniem zaliczki.

Powyższe oznacza, że płatności za zakup wskazanych wyżej usług świadczonych na rzecz Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Lewica Razem – Partia Razem, Unia Pracy, RSS, w łącznej kwocie 331,80 zł, dokonały osoby fizyczne z własnych środków, a następnie środki w wysokości dokonanych przez te osoby płatności zostały im przez Komitet zwrócone. Opisany wyżej rodzaj operacji finansowych Sąd Najwyższy, rozpatrując skargi na odrzucenie sprawozdań finansowych, zakwalifikował jednoznacznie jako niedozwolone „swoiste kredytowanie przez osoby fizyczne” (postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 25 września 2009 r., sygn. akt III SW 47/09, z dnia 18 listopada 2010 r., sygn. akt III SW 390/10 i III SW 391/10 oraz z dnia 25 lutego 2015 r., sygn. akt III SW 1/15). Dokonywanie zakupów i regulowanie przez osoby fizyczne z własnych środków zobowiązań koalicyjnego komitetu wyborczego narusza art. 132 § 2 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym środki finansowe tego typu komitetu wyborczego mogą pochodzić wyłącznie z funduszy wyborczych partii wchodzących w skład koalicji wyborczej. Naruszenie art. 132 § 2 Kodeksu wyborczego, zgodnie z art. 144 § 1 pkt 3 lit. c tego Kodeksu, stanowi przesłankę odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu.

Koalicyjny Komitet Wyborczy Lewica Razem – Partia Razem, Unia Pracy, RSS wykazał w załączniku do pkt VII sprawozdania finansowego (Wykaz pozostałych tytułów, niewymienionych w pkt II-IV i VI, wraz ze świadczeniami nieodpłatnymi, w tym świadczeniami określonymi w art. 132 § 5 oraz art. 133 Kodeksu wyborczego) łączną wartość przyjętych korzyści majątkowych, o których mowa we wskazanych wyżej art. 132 § 5 i art. 133 Kodeksu wyborczego, w kwocie 44 035,35 zł. Wykaz ten obejmował wyłącznie użyczenie przez Partię Razem jej lokalu na siedzibę Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Lewica Razem – Partia Razem, Unia Pracy, RSS (43 885,35 zł) oraz użyczenie powierzchni na umieszczenie banerów Komitetu w dniach 4.05-26.05.2019 r. (150,00 zł). Z załączonej do sprawozdania Komitetu dokumentacji finansowej wynika jednak, że Komitet ten zamówił i zakupił plakaty wyborcze, ulotki, inne wydawnictwa oraz plakietki i reklamówki za łączną kwotę 170 412,28 zł. W dokumentacji finansowej Komitetu znajdują się faktury potwierdzające dystrybucję tylko niewielkiej części tych materiałów. Z wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu z dnia 11 lutego 2020 r. wynika, że faktycznie Komitet ten nie dokonał kompleksowej wyceny korzyści majątkowych polegających na nieodpłatnym rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych oraz na nieodpłatnym udostępnianiu miejsc do ekspozycji materiałów wyborczych. Materiały te, poza dystrybuowanymi odpłatnie – zgodnie z załączonymi do sprawozdania dokumentami finansowymi – rozpowszechniane były wyłącznie przez kandydatki i kandydatów w wyborach oraz przez wolontariuszy działających na rzecz Komitetu, a zatem wyłącznie przez osoby fizyczne, tj. zgodnie z art. 132 § 5 pkt 1 Kodeksu wyborczego. Miejsca do ekspozycji materiałów wyborczych udostępniane były Komitetowi Wyborczemu wyłącznie przez osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej w zakresie reklamy, tj. zgodnie z art. 132 § 5 pkt 4 Kodeksu wyborczego, oraz były one zamieszczane w miejscach wyznaczonych przez wójtów na podstawie art. 114 Kodeksu wyborczego, przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych

obwieszczeń wyborczych i plakatów wszystkich komitetów wyborczych. Niewykazanie wskazanych wyżej korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym w sprawozdaniu oznacza że Komitet naruszył art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego. Uchybienie to, zgodnie z art. 144 § 1 i 2 Kodeksu Wyborczego, nie skutkuje jednak odrzuceniem sprawozdania finansowego Komitetu.

Ponadto Komitet w swojej odpowiedzi z dnia 5 lutego 2020 r., udzielonej Państwowej Komisji Wyborczej na zadane przez nią pytania, nie wyjaśnił co stało się z częścią zakupionych przez Komitet przedmiotów wykorzystywanych w trakcie jego kampanii wyborczej. Powinny one zostać spieniężone, a uzyskane z ich sprzedaży środki finansowe doliczone do nadwyżki pozyskanych przez Komitet wyborczy środków nad poniesionymi wydatkami i przekazane zgodnie z art. 138 § 2 Kodeksu wyborczego.

Pełnomocnik wyborczy Komitetu, zawiadomił Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu strony internetowej Komitetu w terminie określonym w art. 102 § 1 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Komitetu, dokumentów do niego załączonych, wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu oraz sprawozdania biegłego rewidenta, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia pełnomocnikowi finansowemu Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Lewica Razem – Partia Razem, Unia Pracy, RSS przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak